

Justitieministeriet
Lagberedningen
PB 25
00023 Statsrådet

Ärende: Utlåtande om förslaget till ny stiftelselag

Ref. OM /11/41/2010

1. Bakgrund till utlåtandet

Justitieministeriet har begärt ett utlåtande av Stiftelsen Arcada (härefter "Arcada") i anledning av stiftelselagsarbetsgruppens betänkande gällande förnyandet av stiftelselagen. Förslaget är en ny stiftelselag, som skall ersätta den gällande lagen från år 1930.

Arcada har tagit del av lagförslaget och avger härmed sitt utlåtande i ovan rubricerat ärende.

2. Arcadas sammanfattande åsikter om lagförslaget

Arcada välkomnar en ny lag som reviderar och moderniserar stiftelselagstiftningen i syfte att trygga stiftelsernas verksamhetsförutsättningar och öka förtroendet för stiftelserna.

Lagförslaget medför en större öppenhet i stiftelsernas verksamhet, vilket gör stiftelseinstitutionen mera känd, bidrar till att spelreglerna iakttas och underlättar tillsynen över stiftelserna. Även om lagförslaget är en klar förbättring till nuvarande läge, finns det frågor som borde bearbetas i den fortsatta beredningen och som Arcada i detta utlåtande önskar lyfta fram.

Lagen kunde med fördel *förkortas* och skrivas *tydligare* för att inte ge rum för tolkning. För stiftelserna kan det vara problematiskt med den omfattande mängden av dispositiva lagparagrafer som automatiskt blir tillämpliga ifall annat inte sägs i stiftelsens stadgar. Risken finns att det leder till negativa överraskningar för stiftelser som inte förstått att stipulera annorlunda i stadgarna.

Av lagen kunde det tydligare framgå *stiftelsernas egenart*. En stiftelse är varken en förening eller ett aktiebolag, utan ett allmännyttigt samfund, vars ändamål är att på ett bestående och hållbart sätt stöda och verka för den i stadgarna definierade allmännyttiga verksamheten.

3. Detaljkommentarer / Stiftelselagen

I Avdelningen. Allmänna principer och grundande

1 Kap. De centrala principerna för stiftelsers verksamhet samt tillämpning av lagen

1:7§ Närståendekrets

Definitionen av närståendekrets behöver tydliggöras

I kapitel 1 § 7 definieras vem som hör till stiftelsens närståendekrets. Stadgandet är mycket viktigt i lagförslaget. Däremot öppnar sig texten inte så lätt och tydligt som den borde med tanke på dess viktiga innehåll. Det vore därför viktigt att i lagparagrafen bättre precisera och tydliggöra vem som hör till stiftelsens närståendekrets.

2 Kap. Grundande av stiftelse

2:3§ Stagar

Den obligatoriska informationen i stadgarna behöver utökas

I kapitel 2 § 3 definieras vilka uppgifter som alltid skall ingå i stadgarna. Därtill finns ett antal dispositiva stadgar. Det kan bli problematiskt för stiftelser med de dispositiva stadgandena som blir direkt tillämpliga om inte stadgarna anger annat. Det är bättre om stiftelserna tydligt skall ange specifika detaljer i sina stadganden än att de löper risken att ett lagstadgande blir tillämpligt på dem av den orsaken att de inte tagit in ett stadgande gällande frågan.

Av ovan nämnda orsak förespråkar Arcada att stadgarna, förutom de nu föreslagna punkterna 1 – 5, även alltid borde innehålla information inte bara om stiftelsens ändamål, utan också om hur stiftelsens ändamål förverkligas. Därtill borde stadgarna alltid innehålla information om stiftelsens beslutsorgan (eventuellt förvaltningsråd, styrelse och VD) samt styrelsemedlemmarnas och förvaltningsrådsmedlemmarnas antal, val och mandatperiod. Stadgarna borde också ange hur stiftelsens revisor utnämns och dennes mandatperiod.

II Avdelningen. Förvaltning, bokslut, verksamhetsberättelse och revision

3 Kap. Stiftelsens ledning och företrädare

3:10§ Styrelseledamöternas behörighet

Styrelsemedlemmarna bör vara fysiska personer

I kapitel 3 § 10 i lagförslaget stadgas om styrelseledamöternas behörighet. Av förslaget framgår att även en juridisk person kan vara styrelseledamot. Samfundsmedlemskap är inte godtagbart i aktiebolag, andelslag eller föreningar och borde inte heller godkännas i stiftelser som inte har ägarövervakning. Det är viktigt att framhålla styrelsens personliga ansvar för de beslut de fattar och den verksamhet de bedriver. Det faktum att stiftelser saknar ägare gör att de fysiska personer som företrädar organet har ett förstärkt ansvar gentemot stiftelsen/stiftaren. Endast fysiska personer borde vara behöriga för ett uppdrag som styrelseledamot. *Arcada motsätter sig att ett*

samfund skall kunna verka som styrelseledamot och föreslår att lagutkastet ändras till denna del.

3:19§ Val av verkställande direktör samt dennes avgång och entledigande

Stiftelsens VD bör vara en fysisk person

I kapitel 3 § 19 anges att verkställande direktören kan vara en registrerad sammanslutning. Med hänvisning till vad som anförts ovan under punkt 3.3. *motsätter sig Arcada att ett samfund skall kunna verka som verkställande direktör och föreslår att lagutkastet ändras till denna del.*

5 Kap. Bokslut och verksamhetsberättelse

5:2§ Verksamhetsberättelse

Obligatorisk information i verksamhetsberättelsen

I kapitel 5 § 2 finns definierat de uppgifter som skall ingå i verksamhetsberättelsen. Arcada välkomnar de nya uppgifter som paragrafen föreskriver att skall ingå i verksamhetsberättelsen för varje räkenskapsperiod. Lagparagrafen stadgar dock att vissa uppgifter kan ges i bokslutsnoterna istället för i verksamhetsberättelsen, om annat inte föreskrivs i bokföringslagen.

Arcada anser det motiverat att kräva att åtminstone uppgifter om vilken verksamhet stiftelsen har bedrivit för att fullgöra stiftelsens ändamål alltid skall framgå direkt av verksamhetsberättelsen och inte enbart av bokslutsnoterna. Därtill konstaterar Arcada att det för undvikande av missförstånd vore skäl att använda ett annat begrepp än "närståendekrets" under denna paragraf, eftersom kretsen är snävare än den krets som avses under 1 kapitlet 7 §.

V Avdelningen. Tillsyn och stiftelseregister

13 Kap. Stiftelseregister

13:4§ Grundanmälan

Registrering av förvaltningsråd och VD i stiftelseregistret

I den nuvarande stiftelselagen saknas stadganden om såväl förvaltningsråd som verkställande direktör, även om flera stiftelser idag opererar med dylika organ. Förvaltningsråd och VD aktualiseras närmast i stora stiftelser och följaktligen är det naturligt att lagen inte förpliktigar att inrätta dylika organ. För det fall att en stiftelse enligt stadgarna skall ha ett förvaltningsråd och/eller VD är det dock befogat att deras uppgifter, ansvar och befogenheter tydligt framgår av stiftelselagen, vilket lagförslaget nu beaktat.

Med tanke på den transparens som eftersträvas är det viktigt att stiftelsens alla organ registreras på personnivå hos Patent- och registerstyrelsen. För närvarande skall namnen på förvaltningsrådets medlemmar anmälas till Patent- och registerstyrelsen, men de antecknas inte i stiftelseregistret och framgår följaktligen inte heller av stiftelseregisterutdraget. Inte heller uppgifter om VD antecknas i stiftelseregistret. I och med nu föreslagna förändring är det motiverat

att anteckna såväl förvaltningsrådsmedlemmarnas som VD:s namn i stiftelseregistret, vilket även bör framgå av utdragen ur stiftelseregistret.

14 Kap. Tillsyn över stiftelser

14:6§ Revisorernas anmälningsskyldigheter

Arcada välkomnar lagförslaget enligt vilket revisorerna har en skyldighet att på eget initiativ underrätta Patent- och registerstyrelsen om sådana omständigheter eller beslut som de i sitt uppdrag fått kännedom om och som strider mot bestämmelser i stiftelselagen och/eller stadgarna. Dock konstaterar Arcada att denna rapporteringsskyldighet är beroende av revisorns egen bedömning och egna omdöme.

Med tanke på stiftelsernas trovärdighet vore det motiverat att kräva att revisorerna i revisionsberättelsen alltid tar ställning till huruvida stiftelsen har skötts i enlighet med stiftelselagen och stiftelsens stadgar, huruvida arvoden är skäliga och att självkontrahering inte förekommit i stiftelsen.

4. Slutsats

Sammanfattningsvis konstaterar Arcada att lagförslaget är genomtänkt och, efter ytterligare bearbetning, kommer att möjliggöra en tidsenlig och transparent förvaltning av medel till förmån för ideella och allmännyttiga ändamål.

Helsingfors den 1 juli 2013

STIFTELSEN ARCADA

Henrik Wolff
verkställande direktör

Susanne Homén
förvaltningsdirektör